

Як свідчить практика, в більшості випадків до місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (надалі по тексту – місцеві центри) звертаються особи, які підпадають під категорію суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу, що визначена пунктом 1 частини 1 статті 14 **Закону України «Про безоплатну правову допомогу»**, тобто йдеться про **малозабезпечених осіб та інвалідів**.

Відповідно до згаданого вище Закону та Методичних рекомендацій, затверджених наказом Координаційного центру з надання правової допомоги від 26 червня 2015 року, **у разі звернення до місцевого центру осіб, середньомісячний сукупний дохід сім'ї яких нижчий суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до Закону «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, або їх законних представників до звернення повинні додаватись:**

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті);
- довідка про отримання (неотримання) соціальної допомоги за встановленою формою;

Дана довідка видається органами соціального захисту населення та підтверджує, що особа перебуває (не перебуває) на обліку в управлінні праці та соціального захисту населення, а також те, що така особа отримує чи не отримує соціальну допомогу, як малозабезпечена особа та розмір такої допомоги. **Наявність зазначеної довідки підтверджує, що особа, яка звернулася за правовою допомогою, є суб'єктом права на неї.**

У випадку відсутності такої довідки клієнт повинен надати:

- довідку про склад сім'ї;
- довідку про доходи кожного члена сім'ї за останні 6 місяців;
- довідку про перебування на обліку в центрі зайнятості та проведені виплати – у разі звернення до місцевого центру осіб, зареєстрованих у встановленому порядку, як безробітні;
- довідку про подану декларацію про майновий стан і доходи (про сплату податку на доходи фізичних осіб та про відсутність податкових зобов'язань з такого податку), видана відповідним центром обслуговування платників Державної фіскальної служби – у разі звернення до місцевого центру фізичних осіб – підприємців, самозайнятих осіб.

За таких обставин, для того, щоб визначити чи має клієнт право на отримання безоплатної вторинної правової допомоги (надалі по тексту – БВПД) фахівці місцевого центру самостійно обчислюють середньомісячний дохід сім'ї.

Механізм такого розрахунку наводимо далі.

Крок 1. Розраховуємо суму прожиткового мінімуму (Р мін) сім'ї особи, яка звернулася про надання правової допомоги. Така сума вираховується відповідно до прожиткового мінімуму для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, затверджених у Законі «Про Державний бюджет».

Розрахунок проводиться за формулою:

$$P \text{ мін} = K1 \times M1 + K2 \times M2 + K3 \times M3 + K4 \times M4$$

Значення складових формули:

- K1 – кількість дітей віком до 6 років у складі даної сім'ї;
- K2 – кількість дітей віком від 6 до 18 років у складі даної сім'ї;
- K3 – кількість працездатних осіб у складі даної сім'ї;
- K4 – кількість осіб, які втратили працездатність у складі даної сім'ї;
- M 1 – встановлена сума прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років;
- M 2 – встановлена сума прожиткового мінімуму для дітей віком від 6 до 18 років;
- M 3 – встановлена сума прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
- M 4 – встановлена сума прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Необхідно врахувати, що для обчислення беруться розміри прожиткових мінімумів для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, затверджених у Законі «Про Державний бюджет», **на дату звернення особи.**

Положеннями статті 7 **Закону України «Про Державний бюджет на 2016 рік»** передбачено, що у 2016 році прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі з 1 січня 2016 року - 1330 гривень, з 1 травня - 1399 гривень, з 1 грудня - 1496 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

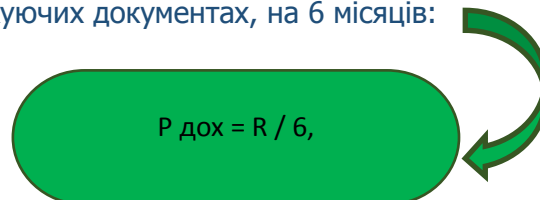
- * дітей віком до 6 років: з 1 січня 2016 року - 1167 гривень, з 1 травня - 1228 гривень, з 1 грудня - 1313 гривень;

- * дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2016 року - 1455 гривень, з 1 травня - 1531 гривня, з 1 грудня - 1637 гривень;

- * працездатних осіб: з 1 січня 2016 року - 1378 гривень, з 1 травня - 1450 гривень, з 1 грудня - 1550 гривень;

- * осіб, які втратили працездатність: з 1 січня 2016 року - 1074 гривні, з 1 травня - 1130 гривень, з 1 грудня - 1208 гривень.

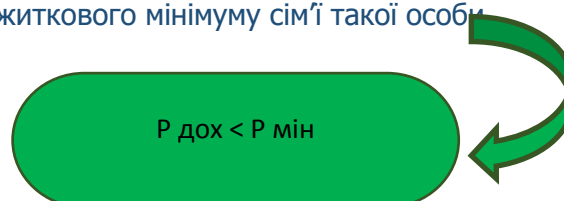
Крок 2. Розраховуємо середньомісячний сукупний дохід сім'ї (P дох). Для здійснення цього розрахунку необхідно поділити суму сукупного доходу сім'ї, вказаного у відповідних підтверджуючих документах, на 6 місяців:

$$P \text{ дох} = R / 6,$$

R – сума сукупного доходу сім'ї відповідно до поданих підтверджуючих документів за останні 6 місяців.

Крок 3. Перевіряємо, чи належить клієнт до категорії малозабезпечених і чи має він право скористатися БВПД. Для цього необхідно порівняти суму сукупного доходу сім'ї та суму прожиткового мінімуму сім'ї клієнта. Нагадаємо, що формули для розрахунку вказаних сум наводились вище.

Якщо середньомісячний сукупний дохід сім'ї особи, яка звернулась за наданням БВПД є нижчим від суми прожиткового мінімуму сім'ї такої особи:

$$P \text{ дох} < P \text{ мін}$$

Наводимо довільний приклад розрахунку

1. Розраховуємо середньомісячний сукупний дохід сім'ї особи, яка звернулася про надання безоплатної вторинної правової допомоги (Р дох).

Отже, сім'я клієнта складається із 4-х осіб: матері, батька, дружини та дитини (вік – 7 років):

1. батько (працездатна особа) - отримує заробітну плату у розмірі 2 200 грн. /міс.
2. мати (працездатна особа) – отримує заробітну плату у розмірі 2 800 грн./ міс.
3. дружина (особа, яка втратила працездатність) – отримує щомісячно пенсію у розмірі 1 074 грн.

Робимо розрахунок, для чого суму доходу кожного із членів сім'ї множимо на 6, тобто визначаємо дохід кожного з них за останні 6 місяців.

1. $2\,200 \times 6 = 13\,200$
2. $2\,800 \times 6 = 16\,800$
3. $1\,074 \times 6 = 6\,444$

Далі, отримані суми доходу членів сім'ї додаємо. Після чого, загальну суму ділимо на 6. Виходячи з нашого прикладу виглядатиме це наступним чином.

$$\mathbf{Р\ дох} = (13\,200 + 16\,800 + 6\,444) / 6 = 6\,074$$

Отже, середньомісячний сукупний дохід сім'ї (у нашому випадку) складає 6 074 грн.

2. Розраховуємо прожитковий мінімум сім'ї особи, яка звернулася про надання безоплатної вторинної правової допомоги (Р мін).

$$\mathbf{Р\ мін} = 2 \times 1\,378 + 1 \times 1\,455 + 1 \times 1\,074 = 5\,285 \text{ грн.}$$

3. Порівнюємо суми та визначаємо належність особи до категорії малозабезпечених осіб.

$$\mathbf{Р\ дох.} 6\,074 > \mathbf{Р\ мін} 5\,285$$

Таким чином, із наведеного прикладу слідує, що особа, яка звернулася за отриманням БВПД, не може бути суб'єктом права на таку допомогу, так як середньомісячний сукупний дохід сім'ї останньої перевищує суму прожиткового мінімуму сім'ї.

Що ж стосується інвалідів, то для підтвердження свого права на БВПД їм необхідно надати:

- паспорт або інший документ, що посвідчує особу;
- ідентифікаційний код (крім фізичних осіб, мають відмітку у паспорті про відмову від нього);
- пенсійне посвідчення або посвідчення, що підтверджує призначення соціальної допомоги, або довідку медико-соціальної експертної комісії (МСЕК) про встановлення інвалідності;

Окрім перелічених документів, також додається **довідка про розмір пенсії або довідка про розмір соціальної допомоги, що призначається замість пенсії.**